

نگاهی به فهرست‌های نسخه‌های خطی تازه انتشار یافته

● اکرم مسعودی

کارشناس ارشد نسخ خطی و آثار کمیاب

(۱)

■ محمد وفادارمادی، فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی؛ تجوید و قرائت، مشهد، سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، چاپ اول، ۱۳۸۴، جلد ۲۳، ۲۶۴ صفحه، وزیری، گالینگور.

فهرست حاضر به معرفی و توصیف مفصل ۲۳۶ نسخه خطی با موضوع تجوید و قرائت قرآن پرداخته است. مقدمه به ذکر شمه‌ای از تاریخ نگاشته‌های تجوید و قرائت براساس نسخه‌های خطی در فهرست حاضر پرداخته است. از نسخه‌های خطی عربی تا نسخه‌های خطی فارسی در ازمینه تاریخ اسلام بخصوص دوره تابعین و بعد از آن، از عاصم و نافع گرفته تا ابن کثیر را باعث ظهور مدون علم تجوید و قرائت گردیده است. هم‌چنین علاوه بر تدوین و نگارش تألیفات متعدد به زبان عربی، کتب و رسائل بسیاری را می‌توان میان مسلمانان ایران ملاحظه کرد که منجر به نگارش مصنفات جامع و مفصل به زبان فارسی گشته است.

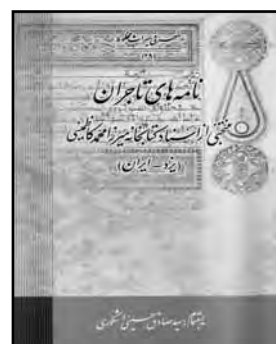
هم‌چنین در مقدمه ذکر برخی از نسخه‌های خطی برجسته که در موضوع تجوید و قرائت در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود می‌باشد، آمده است.

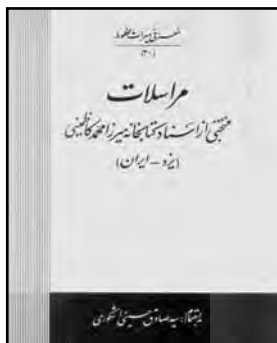


(۲)

■ سید صادق حسینی اشکوری، نامه‌های تاجران - منتخبی از اسناد کتابخانه میرزا محمد کاظمینی (یزد - ایران)، قم: مجمع ذخائر اسلامی، ۱۴۲۷ ق - ۱۳۸۵ ش، چاپ اول، ۲۳۳ صفحه، وزیری، شومیز.

کتاب حاضر منتخبی از نامه‌های تاجران است که در کتابخانه، موزه و مرکز اسناد نسخ خطی میرزا محمد کاظمینی در یزد نگهداری می‌شود. نگارنده در مقدمه به ذکر اهمیت این اسناد از نظر ادبی و اجتماعی و تاریخی پرداخته است. در این کتاب ۱۸۷ نامه از تاجران آن زمان که در شهرهای مختلف نگاشته شده، از جمله: یزد - بافق، قم - یزد، بمبئی - یزد، کرمان - یزد، رفسنجان - یزد، شیراز - یزد، مربوط به نیمه نخست سده چهاردهم هجری معرفی شده است.





(۳)

■ سید صادق حسینی اشکوری، مراسلات، منتخبی از اسناد کتابخانه میرزا محمد کاظمینی (یزد - ایران)، قم: مجمع ذخائر اسلامی، ۱۴۲۷ ق - ۱۳۸۵ ش، چاپ اول، ۲۳۹ صفحه، وزیری، شومیز.

کتاب مراسلات منتخبی از اسناد میرزا محمد کاظمینی است که در کتابخانه، موزه و مرکز اسناد و نسخ خطی ایشان نگهداری می‌شود. نگارنده در مقدمه می‌نویسد: «آنچه در این مجموعه بدنبال آن هستیم، ارائه فرهنگ کهن تر به نسل جدید است. گذشته از نامه‌هایی که با اغراض سیاسی رد و بدل می‌شد مردم عادی چگونه نامه می‌نوشتند؟ عالمان و دانشمندان، ادیبان و اهل شعر به چه نحوی یکدیگر را خطاب می‌کردند؟ شروع نامه‌ها و ختم آن‌ها چگونه بوده است؟ چه مطالبی در نامه‌ها بیشتر مطرح می‌شده...». نامه‌های حاضر مشتمل بر نامه‌های سیاسی، ادبی، شکوه‌نامه‌ها، طلب‌نامه‌ها، نامه‌های عالمان، ادیبان، مردم عادی و عریضه‌نگاران می‌باشد که شامل ۲۱۳ نامه می‌باشد.

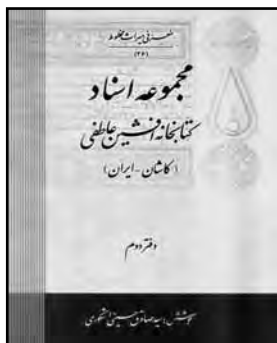


(۴)

■ سید صادق حسینی اشکوری، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه افشین عاطفی (کاشان - ایران)، قم: مجمع ذخائر اسلامی، ۱۴۲۷ ق - ۱۳۸۵، جلد اول، چاپ اول، ۱۴۱ صفحه، وزیری، شومیز.

فهرست حاضر معرفی ۱۳۸ نسخه خطی است که در کتابخانه افشین عاطفی نگهداری می‌شود. این نسخه‌ها از حیث مجموعه‌های محلی، خطوط مؤلفان و شعرا در خور توجه هستند. این مجموعه برای تدوین تاریخ کاشان، زندگی‌نامه بزرگان کاشان و بررسی تحولات علمی منطقه بسیار مفید است. نسخه‌ها در دو بخش کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی معرفی شده‌اند. در پایان برای سهولت دسترسی پژوهشگران پنج نمایه تهیه شده است: ۱. فهرست الفبایی نام کتاب‌ها، ۲. فهرست موضوعی کتاب‌ها، ۳. فهرست مؤلفان کتاب‌ها، ۴. فهرست اعلام و اشخاص، ۵. فهرست جاها و امکانه.

(۵)



■ سید صادق حسینی اشکوری، مجموعه اسناد کتابخانه افشین عاطفی (کاشان - ایران)، قم: مجمع ذخائر اسلامی، ۱۴۲۷ ق - ۱۳۸۵، جلد دوم، چاپ اول، ۲۳۰ صفحه، وزیری، شومیز. کتاب حاضر مجموعه اسناد کتابخانه افشین عاطفی است. این مجموعه از حیث موضوع بسیار متنوع و از نظر موقعیت جغرافیایی بیشتر در حوزه کاشان است و مطالعه آن برای پژوهشگرانی که در حوزه کاشان قصد تحقیق دارند، حائز اهمیت است. این اسناد مربوط به یکصد و پنجاه ساله گذشته تاکنون می‌باشد. اسناد شرعی این مجموعه بیشتر شامل صلح‌نامه، استشهادیه، نکاح‌نامه، اجاره‌نامه، سند مالکیت و امثال آن است. در عین حال اسناد و نامه‌های رجال سیاسی و فرامین حکومتی نیز جایگاهی در بین این اسناد دارند. اسناد متفرقه، رقعات خوشنویسی و اشعاری به خط شاعران کاشان نیز

زینت بخش مجموعه حاضر شده است. دفتر اول این مجموعه شامل ۲۱۷ سند در سه بخش تدوین یافته است:

۱. اسناد حکومتی و سیاسی، شامل ۸۲ سند.
۲. نامه‌ها و مراسلات، شامل برنامه‌هایی که به مناسبت‌های مختلف نگاشته شده، شامل ۷۷ سند.

۳. اسناد متفرقه، مشتمل بر صفحات و اوراقی با موضوعات متنوع، شامل ۵۸ سند.
دفتر دوم این مجموعه نیز شامل ۲۱۷ سند است که در سه بخش تدوین شده است:

۱. اسناد شرعی، شامل ۱۳۰ سند
۲. استفتائات، شامل ۴۳ سند
۳. اسناد هنری، شامل ۴۴ سند

(۶)

■ صادق حضرتی، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه حوزه علمیه آشتیان، قم: مجمع ذخائر اسلامی، ۱۴۲۷ ق - ۱۳۸۴، چاپ اول، ۲۰۴ صفحه، وزیری، شومیز.
فهرست حاضر به معرفی ۱۱۰ جلد نسخه خطی و وقف‌نامه می‌پردازد. از مجموع نسخه‌های معرفی شده در این مجلد تعداد ۴۰ نسخه متعلق به کتابخانه صاحب‌الامر (عج) و ۱۶ نسخه مربوط به کتابخانه سیدالشهدا (ع) و بقیه آن به کتابخانه‌های شخصی، مسجد جامع گرگان، مسجد جامع سیاوشان، حسینیه صادق بیک، مسجد جامع آشتیان و حسینیه آقا زیارت اختصاص دارد. نسخه‌ها در دو بخش کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی معرفی شده‌اند. جهت سهولت دسترسی پژوهشگران در پایان ۷ فهرست تهیه شده است:

۱. فهرست الفبایی کتاب‌ها
۲. فهرست موضوعی
۳. فهرست مؤلفان
۴. فهرست کاتبان و واقفان
۵. فهرست اعلام اشخاص
۶. فهرست جای‌ها و امکنه
۷. فهرست منابع و مأخذ

(۷)

■ صادق حضرتی، مجموعه اسناد آشتیان، قم: مجمع ذخائر اسلامی، ۱۴۲۷ ق - ۱۳۸۵، چاپ اول، ۲۲۱ صفحه، وزیری، شومیز.

کتاب حاضر مجموعه ۱۶۲ سند شامل: اسناد تاریخی، مکاتبات مربوط به حکمرانان عراق، بسطام، شاهرود، سمنان، اتابک اعظم، میرزا یوسف مستوفی الممالک، میرزا احسن مستوفی الممالک، نایبان محلی آشتیان و فراهان، رعایا و کدخدایان خلیجستان و گرگان،



افراد عادی و چند سند در مورد حضور قشون روس در ولایات عراق و نیز نمونه‌هایی از دست نوشته خط‌نویسان، میرزاها، ملاها و کاتبان محلی در زمینه تقسیم‌نامه، عقدنامه، وقف‌نامه، صلح‌نامه، بیع‌نامه و است.

در پایان برای سهولت دستیابی دو فهرست تهیه شده است:

۱. فهرست اعلام و اشخاص
۲. فهرست جای‌ها و امکنه



(۸)

■ سید جعفر حسینی اشکوری، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه صدر بازار (اصفهان - ایران)، قم: مجمع ذخائر اسلامی، ۱۴۲۶ ق - ۱۳۸۴، جلد ۲ و ۳، چاپ اول، ۸۰۸ صفحه، وزیری، شومیز.

مجموعه حاضر از شماره ۳۵۱ الی ۹۷۳ را شامل می‌شود. جلد دوم از شماره ۳۵۱ - ۷۰۰ و جلد سوم از شماره ۷۰۱ - ۹۷۳ را دربر دارد. نسخه‌ها در دو بخش کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی معرفی شده‌اند.

جهت سهولت دستیابی در پایان جلد سوم پنج فهرست تهیه شده است:

۱. فهرست الفبایی کتاب‌ها
۲. فهرست موضوعی کتاب‌ها
۳. فهرست مؤلفان
۴. فهرست اعلام و اشخاص
۵. فهرست جاها و امکنه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی



(۹)

■ سید احمد حسینی اشکوری، فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه شخصی میبدی (کرمانشاه - ایران)، قم: مجمع ذخائر اسلامی، ۱۴۲۷ ق - ۱۳۸۵، جلد دوم، ۱ و ۲ صفحه، وزیری، شومیز.

کتاب حاضر فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه شخصی میبدی کرمانشاه و از شماره ۲۴۱ تا ۵۰۰ می‌باشد. نسخه‌ها در دو بخش کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی معرفی شده‌اند. در پایان برای سهولت دسترسی پنج فهرست تهیه شده است:

۱. فهرست الفبایی کتاب‌ها
۲. فهرست موضوعی کتاب‌ها
۳. فهرست مؤلفان
۴. فهرست اعلام و اشخاص
۵. فهرست جاها و امکنه